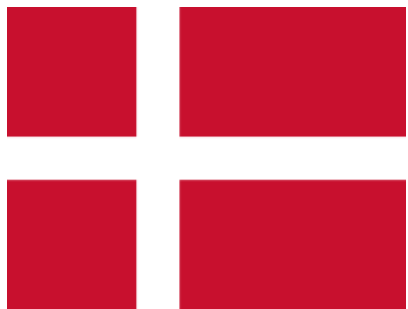

Kaupan liiton lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle apteekkitalouden uudistuksesta ja lääkesäästöjen toimeenpanoa koskevaksi lainsäädännöksi HE 111/2025 vp

Eduskuntaan talousvaliokunta 10.10.2025

Kuljetaan kohti pohjoismaista mallia

Itsehoitolääkkeiden myynnin vapauttamisen ajankohta:

2001

2003

2009

?

Kaupoilla 30 vuoden kokemus itsehoitolääkkeiden myynnistä lääkekaapeista

- Kaupan alan yrityksillä on 30 vuoden kokemus itsehoitolääkkeiden myynnistä kaupoissa sijaitsevista lääkekaapeista yhteistyössä apteekkien kanssa (apteekin palvelupiste).
- Laki lääkekaapeista säädettiin 1994 ja laki apteekkien palvelupisteistä tuli voimaan vuonna 2011, ja palvelupisteitä on toiminnassa 118 kappaletta. Lääkekaappeja on ollut kaupoissa jo tätä aikaisemmin.
- Myynnissä on apteekkareiden ja Fimean turvallisiksi tunnistamia, yleisimpiä lääkkeitä. Apteekit ovat hakeneet luvan 95 %:lle top 100 lääkkeistä myyntiin näihin pisteisiin, ml. särkylääkkeet
- Palvelupisteistä toimitetaan myös reseptilääkkeitä
- Lääkeneuvontaa antavat ainoastaan apteekkien farmaseutit, jotka ovat tavoitettavissa puhelimitse.

Kaupan alan huolet

- Vapautettava itsehoitolääkevalikoima ei tosiasiallisesti paranna lääkkeiden saavutettavuutta kuluttajille, sillä vastaavia vaikuttavia aineita on jo nyt saatavissa kaupoista ravintolisinä ja lääkinnällisten laitteiden statuksella. Vapautettava valikoima poikkeaa muista pohjoismaista merkittävästi suppeampana.
- Suppea vapautettava valikoima heikentää myös kannusteita hintakilpailulle, jolle olisi tarvetta, sillä Ruotsissa itsehoitolääkkeet ovat keskimäärin 37 % halvempia.
- Vapautettavan itsehoitolääkevalikoiman etämyynnin kieltäminen kaupoilta, ja sen salliminen apteekeille, vääristää räikeästi kilpailua.
- Esitys ei mahdollista tehokasta itsehoitolääkkeiden hankintaa, jolloin edellytykset edullisille lääkkeille heikkenevät.
- Esitys jättää itsehoitolääkeuudistuksen tosiasiallisen toteutumisen lääkeyhtiöiden hyväntahtoisuuden varaan.
- Poikkeuksellisen suppeasta vapautettavasta itsehoitolääkevalikoimasta ja suuresta hallinnollisen taakasta johtuen itsehoitolääkkeiden myynti voi olla kannattamatonta monille, erityisesti pienemmille kaupoille.
- Apteekkitalouden uudistus ylläpitää yhteiskunnan kannalta tutkitusti kallista ja tehotonta lääkkeiden vähittäismyyntijärjestelmää. Viranomiaselvitykset osoittavat suomalaisen lääkkeiden vähittäismyyntijärjestelmän olevan noin 200 miljoonaa euroa muita pohjoismaita kalliimpi. Lisäksi progressiivinen apteekkivero muodostaa esteen toiminnan tehostamiselle.
- Kohdennetun syrjäseutujen apteekkituen sijaan yhteiskunnan tuki ohjataan kaikilla apteekeille.

Kaupan liiton keskeisimmät muutosehdotukset

Vapautettava itsehoitolääkevalikoima

- Kaupan liitto katsoo, että esitettyä laajempia itsehoitolääkevalikoimia voidaan vapauttaa apteekkien ulkopuoliseen myyntiin, kun asianmukainen lääkeneuvonta olisi myynnin yhteydessä järjestetty, esimerkiksi etäneuvonnalla. Etäneuvonta on käytössä tälle hetkellä apteekkien verkkokaupoissa ja lääkekaappien (nk. apteekin palvelupiste) yhteydessä. Lisäksi pakkauskokoihin ja lääkeainemääriin voitaisiin asettaa erillisiä rajoituksia.
- **Kaupan liitto esittää, että eduskuntakäsittelyn yhteydessä eduskunta edellyttäisi vapautettavan valikoiman laajentamista itsehoitolääketyöryhmän ehdotusten mukaisesti apteekkisääntelyn uudistuksen seuraavissa vaiheissa.**

Itsehoitolääkkeiden etämyynti

- Esityksessä todetaan, että lausuntokierroksella olevassa esitysluonnoksessa ehdotettiin sallittavan apteekkien ulkopuolella myytävien itsehoitolääkkeiden etämyynti, mutta etämyyntiä koskeva sääntely on päätetty jatkovalmistelussa poistaa esityksestä, ja että sitä tulee tarkastella apteekkisääntelyuudistuksen myöhemmässä vaiheessa.
- Uudistusta valmistellut Itsehoitolääketyöryhmä kuitenkin katsoi toimijoiden tasapuolisten toimintaolosuhteiden osalta perustelluksi, että verkkomyynti sallittaisiin.
- **Kaupan liitto toteaa, että hallituksen esitys vääristää vakavalla tavalla kilpailua. Kaupan liitto katsoo, että vapautetun itsehoitolääkevalikoiman verkkomyynti tulisi sallia myös itsehoitolääkkeiden vähittäismyyntiluvan haltioille. Kaupan liitto esittää, että eduskuntakäsittelyn yhteydessä tämä kilpailuvääristymä korjattaisiin tai eduskunta edellyttäisi asian korjaamista ensi tilassa tasapuolisten kilpailuedellytysten varmistamiseksi.**

Kiitos!

**Kaupan liitto
Eteläranta 10
00131 Helsinki**

kauppa@kauppa.fi

[@kauppafi](https://twitter.com/kauppafi) / [kauppa.fi](https://www.kauppa.fi)

KAUPAN LIITTO